

10 december 2020

Indirect Tax Alert

no. 632

Hoge Raad: ruime btw-vrijstelling voor vermogensbeheer

Building a better
working world

Hoge Raad: beheer van beleggersgiro is vrijgesteld van btw

Op 4 december 2020 heeft de Hoge Raad¹ geoordeeld dat het op een centrale rekening samengevoegde vermogen van individuele beleggers kan kwalificeren als een collectief fonds, waarvan het beheer onder de btw-vrijstelling voor collectief vermogensbeheer valt. Hier doet niet aan af dat het beheer onder een vergunning voor individueel vermogensbeheer plaatsvond en de diensten als individueel vermogensbeheer aan cliënten werden aangeboden. De Hoge Raad oordeelt dat vanwege de samenvoeging van de beleggingen in de verschillende profielen sprake kan zijn van ter collectieve belegging bijeengebracht vermogen in de zin van de btw-vrijstelling.

1 Achtergrond en rechtsvragen

De belanghebbende is een vermogensbeheerder die beleggingsproducten aanbiedt aan individuele beleggers onder een vergunning voor individueel vermogensbeheer. Het beleggingsproduct biedt individuele beleggers de mogelijkheid om vermogen te laten beleggen, waarbij zij de keuze hebben tussen een aantal vaste beleggingsprofielen. Het vermogen van alle beleggers binnen een bepaald beleggingsprofiel wordt in dezelfde verhouding en in dezelfde financiële instrumenten belegd. De beleggers storten het te beleggen vermogen op een centrale rekening die door een aparte stichting wordt aangehouden bij een bank. Deze stichting administreert per cliënt een beleggersgirorekening. Op deze rekeningen worden de vorderingen van cliënten op de stichting luidende in (fracties van) effecten en andere financiële instrumenten bijgehouden. De stichting is juridisch rechthebbende tot de aangekochte effecten en andere financiële instrumenten op de centrale rekening bij de bank.

De vraag in deze zaak is of het door diverse individuele beleggers bijeengebrachte vermogen op een centrale bankrekening van een beleggersgiro, dan wel andere pool, kan kwalificeren als een 'fonds' dat vergelijkbaar is met een Instelling voor Collectieve Beleggingen in Effecten ('icbe'). Daarnaast gaat het om de vraag of aan het vereiste van bijzonder overheidstoezicht wordt voldaan, ook indien het overheidstoezicht zich niet rechtstreeks uitstrekt tot het beheerde vermogen.

2 Oordeel van de Hoge Raad

Voor toepassing van de vrijstelling is van belang dat een fonds een icbe is of daarmee vergelijkbaar is. De Hoge Raad brengt in herinnering dat een fonds in ieder geval vergelijkbaar is met een icbe, wanneer:

- i. te beleggen gelden zijn samengevoegd en gespreid zijn belegd in verschillende financiële instrumenten die doeltreffend kunnen worden beheerd met het oog op een optimaal resultaat en waarin de individueel belegde bedragen betrekkelijk klein kunnen zijn,
- ii. door die samenvoeging het risico van deze beleggers wordt gespreid; en
- iii. iedere belegger een evenredig belang heeft bij de beleggingen, maar niet de beleggingen zelf bezit.

Volgens de Hoge Raad is niet relevant hoe het vermogen van een fonds bijeengebracht wordt. Van belang is dat de deelnemers geen zeggenschap meer hebben over de aanwending van hun inleg en dat zij recht hebben op de (geldelijke) waarde van een evenredig deel van het vermogen van het fonds.

---

¹ HR 4 december 2020, nr. 18/03680, ECLI:NL:HR:2020:1914.

Ten aanzien van het vereiste van bijzonder overheidstoezicht oordeelt de Hoge Raad dat het voor de toepassing van de vrijstelling voor het beheer van gemeenschappelijke beleggingsfondsen niet nodig is dat het overheidstoezicht rechtstreeks gericht is op het belegde vermogen. Voldoende is dat de beheerder (of het fonds) is onderworpen aan toezicht van de Autoriteit Financiële Markten.

3 Relevantie voor de praktijk

Dit arrest zal voor veel marktpartijen een geruststellende uitkomst hebben. De A-G gaf namelijk in haar conclusie aan dat het vermogen op de centrale rekening een zekere maatschappelijke zelfstandigheid dient te bezitten dat bovendien kwalificeert als ondernemer voor de omzetbelasting. De Hoge Raad ziet dergelijke beperkingen niet en oordeelt dat de vrijstelling voor het beheer van gemeenschappelijke beleggingsfondsen ook toegankelijk is voor beleggingsvehikels die geen traditioneel fonds of btw-ondernemer zijn.

Daarnaast geeft de Hoge Raad een welkome verduidelijking van het vereiste van bijzonder overheidstoezicht. Waar de praktijk er voorheen van uitging dat toezicht zich direct dient uit te strekken tot het beheerde vermogen, weten we nu dat het volstaat dat de beheerder (of het fonds) is onderworpen aan bijzonder overheidstoezicht. Hierdoor krijgen vermogensbeheerders die diensten op het gebied van individueel vermogensbeheer verlenen op grond van een bankvergunning, of een vergunning hebben op grond van artikel 2:96 Wet op het financieel toezicht, onder omstandigheden ook toegang tot de vrijstelling voor collectief vermogensbeheer. Wij verwachten dan ook dat het Besluit bijzonder overheidstoezicht² zal moeten worden aangepast. Daar is nu nog in opgenomen dat het vereiste van bijzonder overheidstoezicht ziet op het belegd vermogen in het fonds.

Omdat het voor afnemers (fondsen/particulieren) aantrekkelijk kan zijn om diensten vrij van btw in te kopen, raden wij vermogensbeheerders aan om te beoordelen of hun diensten op basis van het arrest onder de vrijstelling voor collectief vermogensbeheer kunnen worden gebracht. Ook kan dit arrest helpen om het beheer dat plaatsvindt onder andere vormen van toezicht (bijvoorbeeld uitgeoefend door een buitenlandse toezichthouder) onder de btw-vrijstelling te brengen.

Als u van gedachte wilt wisselen over deze uitspraak, neem dan contact op met uw contactpersoon bij Ernst & Young of met een van de hierna vermelde personen.

---

² Besluit van de Staatssecretaris van Financiën van 22 maart 2019, nr. 2019-42405 ([link](#)).

Het vorenstaande vindt zijn grondslag in onze interpretatie van de thans geldende fiscale wetgeving en gepubliceerde rechtspraak. Deze Indirect Tax Alert dient slechts ter algemene informatie en het pretendeert geen volledigheid en is geen fiscaal advies.

Informatie

Voor nadere informatie betreffende deze alert kunt u contact opnemen met een van de adviseurs van EY.

Indirect Tax

Bas Breimer

Telefoon: +31 88 4078773

e-mail: bas.breimer@nl.ey.com

Jeroen Bijl

Telefoon: +31 88 4071111

e-mail: jeroen.bijl@nl.ey.com

Gijsbert Bulk

Telefoon: +31 88 4071175

e-mail: gijsbert.bulk@nl.ey.com

Folkert Gaarlandt

Telefoon: +31 88 4070559

e-mail: folkert.gaarlandt@nl.ey.com

Timo Bootsman

Telefoon: +31 88 4074876

e-mail: timo.bootsman@nl.ey.com

Caspar Jansen

Telefoon: +31 88 4071441

e-mail: caspar.jansen@nl.ey.com

Cees Peeters

Telefoon: +31 6 2125 1666

e-mail: cees.peeters@nl.ey.com

Remco van der Zwan

Telefoon: +31 88 4078370

e-mail: remco.van.der.zwan@nl.ey.com

Daniel Kroesen

Telefoon: +31 88 4078361

e-mail: daniel.kroesen@nl.ey.com

Petra Pleunis

Telefoon: +31 88 4073797

e-mail: petra.pleunis@nl.ey.com

Walter de Wit

Telefoon: +31 88 4071390

e-mail: walter.de.wit@nl.ey.com

EY

Ernst & Young Belastingadviseurs LLP

Ernst & Young Belastingadviseurs LLP is een limited liability partnership naar het recht van Engeland en Wales met registratienummer OC335596. Ernst & Young Belastingadviseurs LLP is statutair gevestigd te Lambeth Palace Road 1, London SE1 7EU, Verenigd Koninkrijk, heeft haar hoofdvestiging aan Boompjes 258, 3011 XZ Rotterdam, Nederland en is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel Rotterdam onder nummer 24432939.

www.ey.nl

© Ernst & Young 2020

Deze publicatie bevat informatie in samengevatte vorm en is daarom enkel bedoeld als algemene leidraad. Ze is niet bedoeld om te dienen als een substituuut voor gedetailleerd onderzoek of voor het aanwenden van een professioneel oordeel. Noch EYGM Limited noch enig ander lid van de wereldwijde Ernst & Young organisatie kan aansprakelijk worden gesteld voor het verlies van iemand die handelde of die ervan afzag te handelen ten gevolge van enige informatie in deze publicatie. Bij elke specifieke aangelegenheid, dient steeds een geschikte adviseur geraadpleegd te worden.